

Kommittédirektiv

Inrättande av Upphandlingsmyndigheten

Dir.
2014:161

Beslut vid regeringssammanträde den 19 december 2014

Sammanfattning

En särskild utredare ska förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet för upphandlingsstöd, Upphandlingsmyndigheten. Myndigheten ska vara en enrådig myndighet och ha ett insynsråd.

Utredaren ska bl.a. bemanna myndigheten och lämna förslag till instruktion och regleringsbrev. Utredaren ska även vidta de åtgärder som i övrigt krävs för att Upphandlingsmyndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 september 2015.

Uppdraget ges med förbehåll för riksdagens beslut i nödvändiga delar.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 augusti 2015.

Ett samordnat upphandlingsstöd

Upphandlingsstödutredningen föreslog i sitt betänkande Upphandlingsstödet framtid (SOU 2012:32) att det statliga upphandlingsstödet skulle samordnas i en ny myndighet. Utredaren menade att en fristående myndighet har flera fördelar i förhållande till att låta upphandlingsstödet ingå i en befintlig myndighet. Bland annat anförde utredaren att en fristående myndighet är mer synlig för målgrupperna och att det ger en tydlighet att det finns en myndighet som har det övergripande ansvaret.

Upphandlingsutredningen underströk i sitt slutbetänkande Goda affärer – en strategi för hållbar offentlig upphandling (SOU 2013:12) vikten av ett samordnat upphandlingsstöd och

att stöd och vägledning om upphandlingsprocessens samtliga delar borde koncentreras och förbättras och instämde i Upphandlingsstödsutredningens slutsatser.

Under 2014 överfördes den upphandlingsstödjande verksamheten vid Verket för innovationssystem (Vinnova), Kammarkollegiet (KAM) och Aktiebolaget Svenska Miljöstyrningsrådet (Miljöstyrningsrådet) till Konkurrensverket (KKV), som i dag är ansvarig för det statliga upphandlingsstödet.

En ny myndighet för upphandlingsstöd

Mot bakgrund av bl.a. Upphandlingsstödsutredningens, Upphandlingsutredningens samt remissinstansernas slutsatser bedömer regeringen att det statliga upphandlingsstödet ska förstärkas och samordnas genom att en ny myndighet för upphandlingsstöd bildas. I budgetpropositionen för 2015 aviserade regeringen att en ny organisation för upphandlingsstöd bildas 2015 dit nuvarande upphandlingsstöd vid KKV flyttas (prop. 2014/15:1, utg. omr. 2, bet. 2014/15:FiU2, rskr. 2014/15:78).

Ett samordnat upphandlingsstöd spelar en nyckelroll i genomförandet av regeringens politik inom upphandlingsområdet. KKV har som tillsynsmyndighet bl.a. en skyldighet att föra talan om upphandlingsskadeavgift mot upphandlande myndigheter och enheter. Det är mot den bakgrunden regeringen har bedömt att KKV:s roll som tillsynsmyndighet på lång sikt kan medföra att upphandlingsstödet inte blir lika tydligt som om det ligger i en särskild myndighet. Genom att en fristående myndighet bildas ökar förutsättningarna att arbeta med upphandling utifrån ett strategiskt perspektiv. Rätt använd kan upphandlingen utgöra ett effektivt instrument för att åstadkomma flera positiva effekter i samhället, inklusive främja en ökad tillväxt och sysselsättning samt en hållbar utveckling med hänsyn till miljömässiga, sociala och etiska aspekter. En särskild myndighet för upphandlingsstöd blir även mer synlig för målgrupperna. Regeringen vill att möjligheterna till sociala och miljömässiga upphandlingar ska förbättras i hela den offentliga sektorn. Offentlig upphandling är betydelsefull för den offentliga sek-

torns funktion och för en väl fungerande samhällsservice som tillgodoser medborgarnas förväntningar. Genom att bilda en ny myndighet med ansvar för upphandlingsstödet bedömer regeringen att förutsättningarna för väl fungerande upphandlingar ökar.

Upphandlingsmyndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 september 2015.

Överföringen av uppgifter från KKV avser uppgifterna att utveckla, förvalta och lämna stöd om offentlig upphandling. I det ingår att:

1. bidra till att hela inköpsprocessen kan genomföras elektroniskt och delta i standardiseringen av processen,
2. tillhandahålla metod- och kompetensstöd för innovationsupphandling,
3. utveckla och förvalta kriterier som beaktar miljöhänsyn i offentliga upphandlingar, och
4. tillhandahålla ett stöd för tillämpningen av kriterierna i 3 samt lämna information och tillhandahålla utbildning om sådana kriterier.

De uppdrag som KKV har avseende upphandlingsstödet ska överföras och hanteras av Upphandlingsmyndigheten.

Mål och inriktning för Upphandlingsmyndigheten

Den upphandlingsstödande verksamheten ska bidra till att målet för den offentliga upphandlingen nås. Målet framgår av budgetpropositionen för 2015 (prop. 2015/16:1, utgiftsområde 2, avsnitt 6).

Upphandlingsstödet genomslagskraft bygger i allt väsentligt på att stödet är synligt, lättillgängligt, kompetent och förtroendeingivande.

Upphandlingsmyndigheten ska ha ett brett perspektiv där miljöhänsyn, som bl.a. innefattar att förvalta och vidareutveckla kriteriedatabasen, sociala hänsyn och innovationsfrämjande ingår. Vidare ska Upphandlingsmyndigheten arbeta med att utveckla kriterier för ett socialt hållbart samhälle. Elektronisk upphandling ska prioriteras även i fortsättningen. Ett arbete ska inledas för att möjliggöra för statliga myndigheter och andra

offentliga aktörer att utveckla sin kompetens och förmåga rörande innovationsupphandlingar. Upphandlingsmyndigheten bör verka i nära samarbete med den kommunala sektorn för att nå målet för den offentliga upphandlingen. Därtill prioriterar regeringen nordisk och annan internationell samverkan.

Ett brett perspektiv förutsätter god kunskap om regelverket och rättspraxis. En viktig uppgift för Upphandlingsmyndigheten är att fokusera på hur kvalitativa aspekter kan beaktas under upphandlingen, t.ex. inom vård- och omsorgsområdet. Upphandlingsmyndigheten ska dessutom tydliggöra hur offentlig upphandling kan användas som ett strategiskt verktyg för att uppnå nationella och lokala mål. Vidare ska Upphandlingsmyndigheten klargöra hur varor och tjänster av god kvalitet kan upphandlas så ekonomiskt fördelaktigt som möjligt. Det innebär att myndigheten bidrar till utveckling av krav och kriterier samt metoder för uppföljning och utvärdering som medverkar till långsiktigt hållbar kvalitet på varor och tjänster som upphandlas. Dessutom ska Upphandlingsmyndigheten hjälpa offentlig sektor att ta tillvara konkurrensen, exempelvis genom att visa hur mindre företags och idéburna organisationers möjligheter att delta i upphandlingar kan främjas. Upphandlingsmyndigheten ska verka för mer innovationsupphandling.

Myndighetens lokalisering och ledningsform

Upphandlingsmyndigheten ska vara lokaliserad i Stockholm och vara en enrådighetsmyndighet med insynsråd.

Uppdraget

Utredaren ska, med förbehåll för riksdagens beslut i nödvändiga delar, föreslå och vidta de åtgärder som krävs för att Upphandlingsmyndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 september 2015.

Instruktion, regleringsbrev m.m.

Utredaren ska lämna förslag till instruktion, regleringsbrev och författningsändringar som i övrigt kan motiveras med anledning av utredarens överväganden för Upphandlingsmyndigheten. Utredaren ska vidare lämna förslag till anslag (inklusive låneram och räntekontokredit), resursfördelning, verksamhetsplan och budget för perioden 1 september 2015–31 december 2015 samt lämna budgetunderlag för åren 2016–2018.

Organisation och arbetsformer

Utredaren ska lämna förslag till Upphandlingsmyndighetens organisation, överväga lämpliga arbetsformer och verksamhetsplan samt lämna förslag på kompetensprofil för ledamöter i ett insynsråd.

Bemannning

Upphandlingsmyndigheten ska bemannas med beaktande av 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Utredaren ska fatta beslut om bemanning liksom i övrigt utöva arbetsgivarens befogenheter. Utredaren ska fullgöra de åtgärder som krävs enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

Åtgärder i övrigt

Utredaren ska förbereda anslutning av Upphandlingsmyndigheten till det statliga redovisningssystemet och lägga upp redovisningsplaner.

Utredaren ska ingå nödvändiga avtal för myndighetens räkning. I syfte att uppnå bästa möjliga kostnadseffektivitet bör utredaren överväga att överta befintliga avtal där så är möjligt.

I syfte att öka effektiviteten och minska administrationskostnaderna ska Upphandlingsmyndighetens administration skötas av Statens servicecenter. Utredaren ska förbereda anslutning av Upphandlingsmyndigheten till Statens servicecenters ekonomiska administrativa tjänster, löne- och lönerelaterade tjänster samt tjänster inom e-handel.

Samråd

Vid genomförandet av uppdraget ska utredaren hålla Regeringskansliet (Finansdepartementet, Miljödepartementet, Näringsdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet, Socialdepartementet och Kulturdepartementet) informerat. Utredaren ska dessutom föra en dialog med Arbetsgivarverket, Ekonomistyrningsverket och KKV samt andra myndigheter som berörs av frågor kring upphandlingsstöd. Utredaren ska hålla berörda centrala arbetstagarorganisationer informerade om arbetet och ge dem tillfälle att framföra synpunkter. Utredaren ska också löpande ge berörda anställda på KKV information om hur arbetet fortskrider.

Redovisning av uppdraget

Utredaren ska senast den 1 februari 2015 lämna underlag avseende anslag (inklusive låneram och räntekontokredit), resursfördelning, verksamhetsplan och budget för perioden 1 september 2015–31 december 2015.

Utredaren ska senast den 1 mars 2015 lämna budgetunderlag för åren 2016–2018.

Utredaren ska senast den 1 maj 2015 lämna förslag på instruktion, regleringsbrev, nödvändiga författningsändringar, förslag till kompetensprofil för ledamöter i ett insynsråd samt verksamhetsplan.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 augusti 2015.

(Socialdepartementet)